

PRAWIE WSZYSTKO O...

PROFILAKTYCZNYM PROGRAMIE BADAŃ PRENATALNYCH

W ostatnich latach systematycznie wzrasta liczba kobiet rodzących po 35. roku życia. Wiąże się to z ryzykiem wystąpienia patologii płodu wynikającej z aberracji (odchyłań) chromosomalnych. Część z tych wad możliwa jest do wykrycia już we wczesnym okresie ciąży (I i II trymestr) dzięki diagnostyce obrazowej i biochemicznej. Gdy zatem zaistnieje podejrzenie wystąpienia wady, wskazane jest wykonanie testu biochemicznego oraz badania USG w celu oceny ryzyka. Każdy przypadek stwierdzonej patologii wymaga następnie weryfikacji za pomocą badań genetycznych.

CEL PROGRAMU

Określenie ryzyka wystąpienia aberracji chromosomalnych (testy biochemiczne) oraz wczesne wykrycie ewentualnych wad rozwojowych (badania USG) we wczesnym okresie ciąży pozwala na bezpieczne prowadzenie ciąży oraz umożliwia podjęcie leczenia już w czasie życia płodowego. Pozwala także rodzicom dziecka przygotować się do natychmiastowego wdrożenia specjalistycznej opieki medycznej zaraz po jego urodzeniu.

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ Z PROGRAMU?

Program kierowany jest do kobiet będących w ciąży, spełniających **przynajmniej jedno z poniższych kryteriów:**

- ❖ wiek: od 35. roku życia (badanie przysługuje kobiecie poczwąwszy od roku kalendarzowego, w którym kończy 35 lat)
- ❖ wystąpienie w poprzedniej ciąży aberracji chromosomowej płodu lub dziecka
- ❖ stwierdzenie wystąpienia strukturalnych aberracji chromosomowych u ciążarnej lub u ojca dziecka
- ❖ stwierdzenie znacznie większego ryzyka urodzenia dziecka dotkniętego chorobą uwarunkowaną monogenetycznie lub wieloczynnikową
- ❖ stwierdzenie w czasie ciąży nieprawidłowego wyniku badania USG lub badań biochemicznych wskazujących na zwiększone ryzyko aberracji chromosomowej lub wady płodu

JAK WYKONAĆ BADAŃ W RAMACH PROGRAMU?

By móc skorzystać z badań, potrzebne jest **skierowanie**. Wystawia je **lekarz prowadzący ciążę, również z gabinetu prywatnego**. Skierowanie takie zawiera informację o zaawansowaniu ciąży (wiek ciąży w tygodniach) oraz o wskazaniach do objęcia programem wraz z opisem nieprawidłowości i dołączonymi wynikami badań, potwierdzającymi zasadność skierowania do programu.

CO W RAMACH BADAŃ?

1. badania nieinwazyjne w diagnostyce prenatalnej:

- a. **badanie USG płodu** – wykonane zgodnie ze standardami FMF (przewidywanymi dla tego badania) przyjętymi przez Sekcję Ultrasonograficzną Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego. Pierwsze badanie USG powinno być wykonane między jedenastym a trzynastym (6 dni) tygodniem ciąży, kiedy wymiar CRL wynosi 45 – 84 mm, kolejne badanie USG wykonuje się pomiędzy osiemnastym a dwudziestym trzecim tygodniem ciąży
- b. **badania biochemiczne** (oznaczenia w surowicy krwi) – o wykonaniu określonych testów w zależności od wieku ciąży decyduje lekarz prowadzący ciążę:
  - PAPP-A – osoczowe białko ciążowe A
  - B-hCG – wolna gonadotropina kosmówkowa (podjednostka beta)
  - AFP – alfa-fetoproteina
  - estriol – wolny estriol

2. wykonanie komputerowej oceny ryzyka choroby płodu na podstawie testów przesiewowych zgodnie ze standardami FMF

3. podjęcie decyzji o włączeniu pacjentki do dalszych etapów postępowania diagnostycznego

4. porada genetyczna – obejmuje w szczególności wywiad lekarski z uwzględnieniem wywiadu genetycznego, ocenę i interpretację wyników wykonanych badań oraz decyzję co do dalszego postępowania (w przypadku wskazań medycznych skierowanie na badania inwazyjne po wyrażeniu przez pacjentkę zgody na ich wykonanie)

5. procedury inwazyjne w diagnostyce prenatalnej – pobranie materiału do badań genetycznych w drodze amniopunkcji, biopsji trofoblastu lub kordocentezy pod kontrolą USG

6. badania genetyczne – które obejmują w szczególności:

- a. **klasyczne badania cytogenetyczne** (hodowlę komórkową, wykonywanie preparatów do analizy cytogenetycznej – techniki prążkowe, analizę mikroskopową chromosomów)
- b. **cytogenetyczne badania molekularne** (analizę FISH – hybrydyzacja in situ z wykorzystaniem fluorescencji)
- c. **analizę DNA** w przypadkach chorób monogenicznych

W przypadku konieczności wykonania dalszej diagnostyki, pacjentka jest kierowana do specjalistycznego ośrodka już poza programem.

GDZIE ZROBIĆ BADAŃ?

Badania profilaktyczne można wykonać w placówkach, które podpisały z NFZ umowę na jego realizację.

Wykaz placówek realizujących badania w ramach programu dostępny jest w oddziale Funduszu oraz na stronie www.nfz-katowice.pl.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity z 2016 roku, Dz.U. poz. 1793 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 roku w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu programów zdrowotnych (tekst jednolity z 2016 roku, Dz.U. poz. 1743 z późn. zm.),
3. Zarządzenie nr 67/2016/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 30 czerwca 2016 roku w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju profilaktyczne programy zdrowotne.

Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

Regionalne Centrum
Krwiodawstwa
i Krwiolecznictwa
w Katowicach

ODDAJ KREW!

Śląski Oddział Wojewódzki NFZ w Katowicach po raz kolejny organizuje akcję oddawania krwi.

W najbliższy wtorek, tj. **13 czerwca 2017 r.** ambulans Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa z Katowic stanie na parkingu siedziby katowickiego oddziału przy ul. Kossutha 13.

W godzinach **od 10.00 do 14.00** pracownicy Śląskiego OW NFZ, ale także każdy kto ukończył 18 lat i jest zdrowy, będzie mógł wziąć udział w akcji i podzielić się tym, co ma najcenniejsze, a tym samym pomóc potrzebującym.

UWAGA! Przed oddaniem krwi należy koniecznie zjeść lekki posiłek oraz mieć przy sobie ważny dokument tożsamości ze zdjęciem.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

KARTA PRAW DZIECKA - PACJENTA

Dzieckiem – pacjentem jest każda osoba, która nie ukończyła 18. roku życia. Każde dziecko ma prawo do wyrażenia swojego zdania we wszystkich sprawach, które go dotyczą. Zarówno personel medyczny, jak i opiekunowie są zobowiązani do wysłuchania dziecka oraz przyjęcia jego opinii z należytą uwagą.

Jeżeli zachorujesz, personel medyczny powinien zrobić wszystko, żeby Cię wyleczyć i zapewnić Ci opiekę podczas leczenia, a kiedy stan Twojego zdrowia się poprawi masz prawo wrócić do domu.

Ty oraz Twoi rodzice lub opiekunowie macie prawo wiedzieć wszystko o Twoim stanie zdrowia, w jaki sposób lekarze zamierzają Cię leczyć i jakie to przynosi efekty.

Twoi rodzice lub opiekunowie mają prawo dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej Twojego leczenia.

Do 16. roku życia decyzję o leczeniu podejmą za Ciebie rodzice lub opiekunowie, jednak masz prawo do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji.

Masz prawo do dyskrecji i tajemnicy lekarskiej.

Nikt nie może Cię bić, zawstydząć, lekceważyć i straszyć, a w czasie choroby dorośli powinni szczególnie Cię wspierać i dbać o Twoje dobre samopoczucie.

Masz prawo do stałego kontaktu z najbliższymi. Twoi bliscy mają prawo być z Tobą w szpitalu lub sanatorium. Zawsze też możesz do nich zadzwonić lub napisać.

Przebywając w szpitalu lub sanatorium, masz prawo do nauki, zabawy i odpoczynku. Możesz też, jeśli chcesz, spotkać się z osobą duchowną Twojego wyznania.

ŚWIATOWY DZIEŃ KRWIODAWCY

W najbliższą środę, tj. **14 czerwca 2017 roku**, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa z Katowic z okazji Światowego Dnia Krwiodawcy pod Galerią Katowicką w godzinach od 10.00 do 17.00 organizuje zbiórkę krwi.

Na swoje stanowisko w godzinach od 10.00 do 14.00 zaprasza również Śląski Oddział Wojewódzki NFZ w Katowicach. Będzie można między innymi:

- wyrobić Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego
- pobrać login i hasło do Zintegrowanego Informatora Pacjenta
- zapoznać się programem dla seniorów LEKI 75+
- uzyskać szereg informacji związanych z korzystaniem z badań profilaktycznych oraz z uzyskiwaniem świadczeń w ramach publicznej opieki zdrowotnej.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

Wszystkim krwiodawcom w dniu Ich święta
dziękując za zaangażowanie i bezinteresowne
dzielenie się częścią siebie, życzymy przede
wszystkim zdrowia.

Śląski Oddział Wojewódzki NFZ

